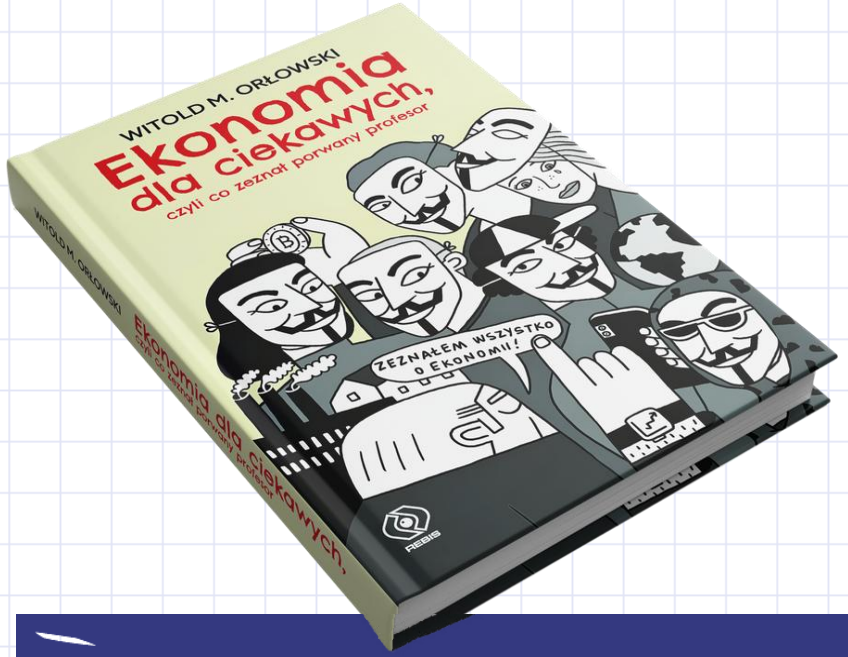

Porwani Przez Ekonomię

Ogólnopolski projekt edukacyjny, oparty na książce prof. Witolda Orłowskiego **„Ekonomia dla ciekawych”**. Jego celem jest zwiększanie **świadomości ekonomicznej młodzieży** oraz rozwijanie umiejętności rozumienia **mechanizmów gospodarczych**, które kształtują codzienne decyzje.

Porwani Przez Ekonomię

Partner generalny

mBank

Organizator projektu

WIB WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Partner

pwc

Materiały edukacyjne

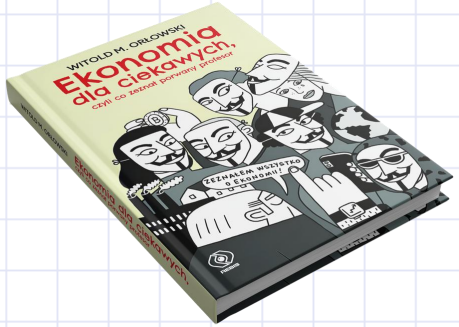

Książka „Ekonomia dla Ciekawych”

Najważniejszy element projektu – wciągająca historia porwanego profesora ekonomii, który w trakcie zeznań odkrywa przed porywaczami tajniki świata ekonomii.

Komiks „Porwani przez ekonomię”

Zilustrowane przygody bohaterów książki – element wstępnego zainteresowania młodzieży tematyką projektu i poszerzenia grupy odbiorców.

Słuchowisko

Uatrakcyjnia formy przekazu i poszerza grupę odbiorców. Przydatne narzędzie nie tylko dla uczniów, ale również dla nauczycieli.

Scenariusze lekcji, karty pracy, prezentacje

Przygotowane przez ekspertów i metodyków. Dostępne po zarejestrowaniu na stronie www.PorwaniPrzezEkonomie.pl.

Inne materiały i aktywności: gazetka szkolna, generator memów ekonomicznych, ogólnopolskie lekcje online, konkursy, webinary, Koło Zainteresowań.

Szkół z całej Polski oraz kilkadziesiąt szkół polonijnych na całym świecie

1 200

ponad

Uczniów i uczennic z całej Polski

500 000

ponad

ponad

1 700

Zarejestrowanych nauczycieli

ponad

20 000

Lekcji przeprowadzonych przez nauczycieli

Jak rodzi się rynek?

O transformacji gospodarczej i systemach gospodarczych

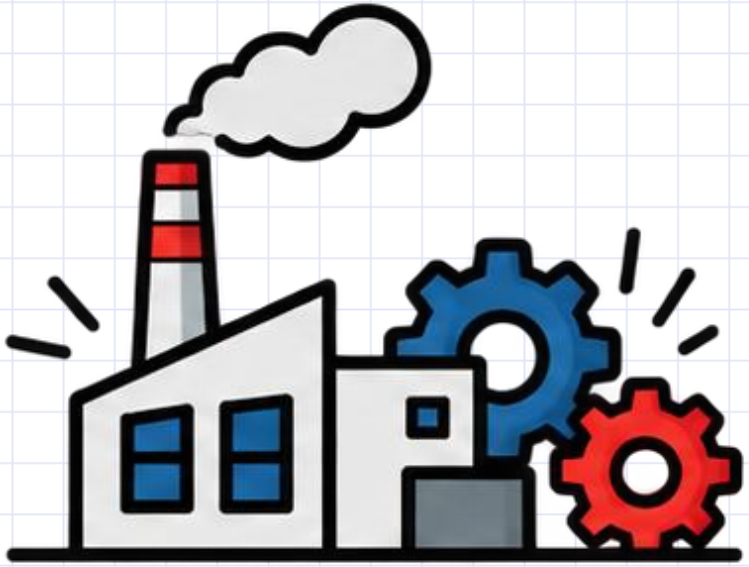

Czym jest system gospodarczy?

System gospodarczy to sposób organizacji życia gospodarczego w państwie.

Określa, kto podejmuje decyzje dotyczące produkcji dóbr i usług oraz w jaki sposób funkcjonuje gospodarka.

Każdy system gospodarczy musi odpowiadać na trzy podstawowe pytania

Co produkować?

Jakie dobra i usługi są potrzebne ludziom?

Jak produkować?

Jakich zasobów i technologii użyć?

Dla kogo produkować?

Kto będzie korzystał z wyprodukowanych dóbr i usług?

System tradycyjny

Przykłady:

- dawne społeczności rolnicze,
- niektóre współczesne społeczności plemienne.

Najstarszy typ systemu gospodarczego:

- ludzie produkują głównie na własne potrzeby,
- sposób produkcji wynika z tradycji,
- pieniądz odgrywa niewielką rolę,
- zmiany i innowacje pojawiają się bardzo wolno.

System centralnie planowany

- ✓ Decyzje dotyczące produkcji podejmuje państwo.
- ✓ Niemal wszystkie przedsiębiorstwa należą do państwa.
- ✓ Gospodarka działa według planów tworzonych przez władze.
- ✓ Ceny wielu produktów ustala państwo.
- ✓ Przedsiębiorstwa państwowe nie konkurują ze sobą.

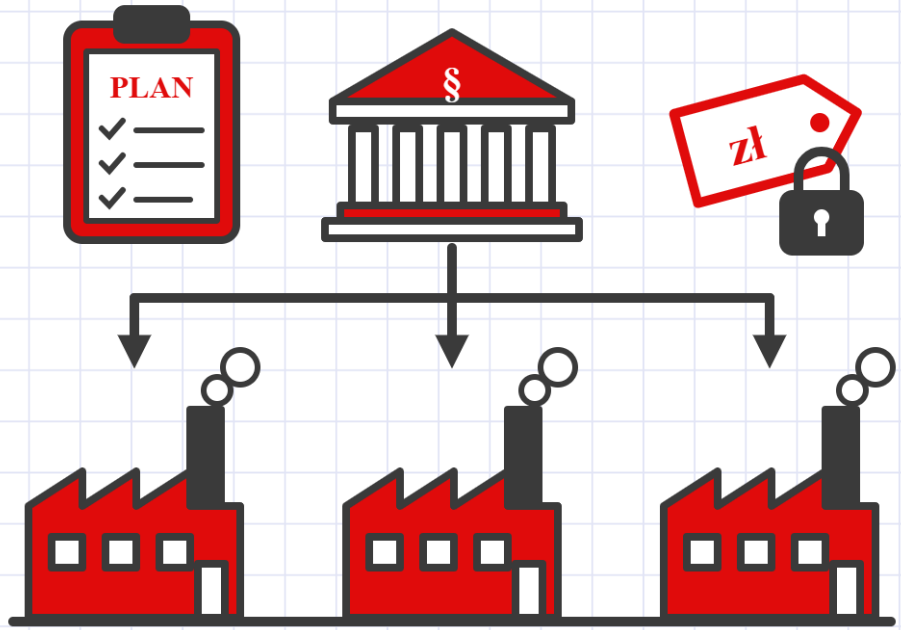

System centralnie planowany

Zalety

- ✓ większa stabilność zatrudnienia,
- ✓ mniejsze różnice dochodowe,
- ✓ możliwość szybkiego rozwoju wybranych gałęzi gospodarki,
- ✓ łatwiejsze realizowanie dużych projektów państwowych.

Wady

- ✓ możliwe niedobory towarów,
- ✓ niższa jakość produktów,
- ✓ słabsza innowacyjność,
- ✓ nieefektywne wykorzystanie zasobów.

System wolnorynkowy

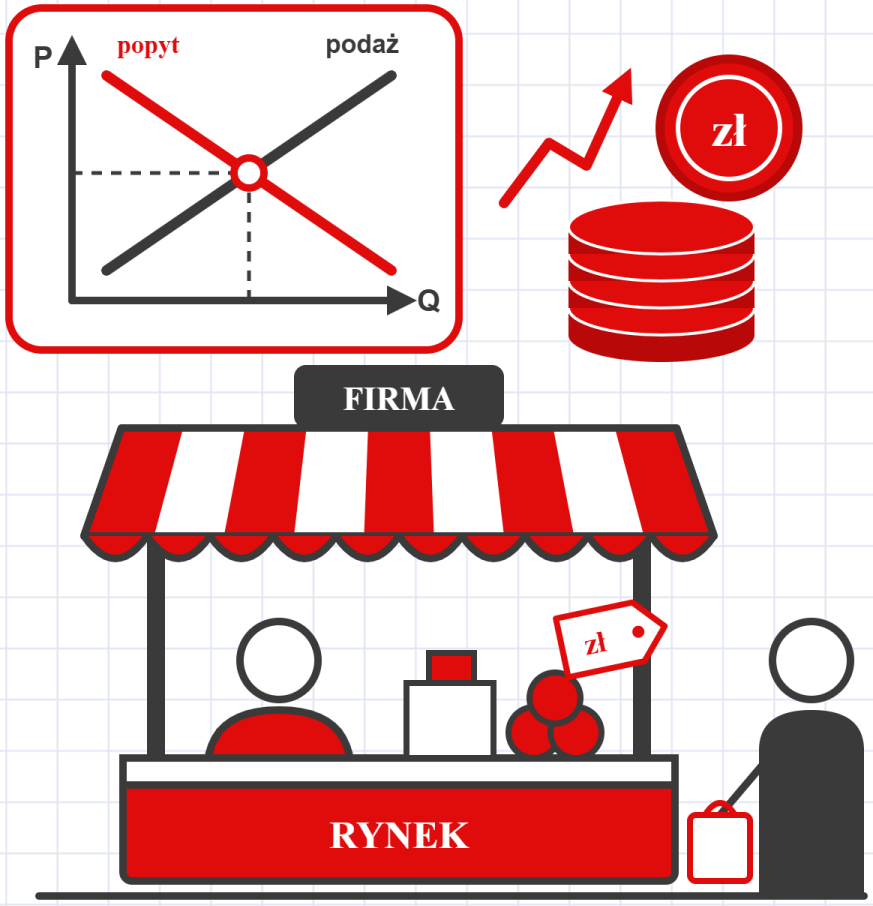

- ✓ Decyzje dotyczące produkcji podejmują przedsiębiorcy i konsumenci.
- ✓ Ceny kształtują się pod wpływem popytu i podaży.
- ✓ Przedsiębiorstwa konkurują o klientów.
- ✓ Ludzie mogą zakładać własne firmy i osiągać zyski.

Gospodarka rynkowa

Zalety

- ✓ duży wybór produktów,
- ✓ rozwój nowych technologii,
- ✓ większa efektywność działania przedsiębiorstw,
- ✓ swoboda prowadzenia działalności gospodarczej.

Wady

- ✓ możliwość występowania bezrobocia,
- ✓ większe różnice majątkowe,
- ✓ ryzyko bankructwa przedsiębiorstw,
- ✓ możliwość występowania kryzysów gospodarczych.

System mieszany

W systemie mieszanym większość decyzji podejmują uczestnicy rynku, ale państwo wpływa na gospodarkę poprzez prawo i różne działania publiczne. Państwo m.in.:

- ✓ chroni konkurencję,
- ✓ ustala przepisy prawa pracy,
- ✓ finansuje edukację i ochronę zdrowia,
- ✓ wspiera osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej.

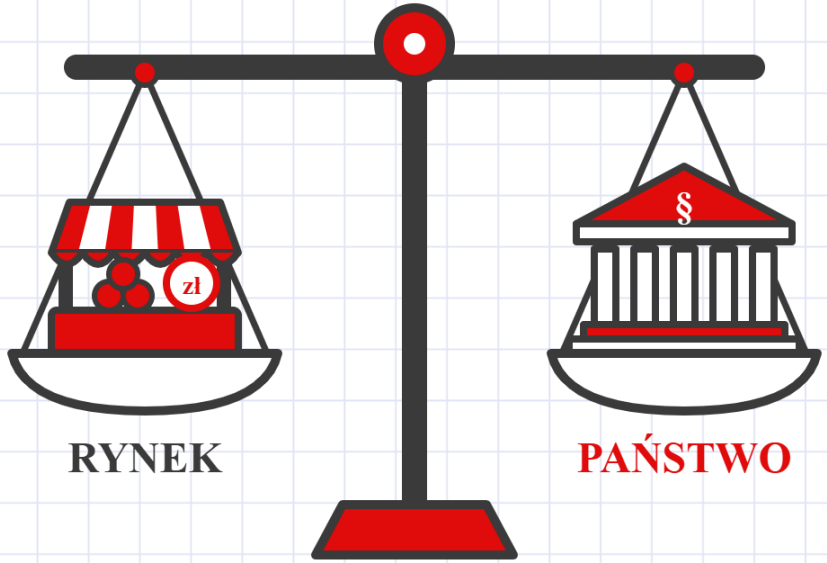

Dlaczego większość państw wybiera gospodarkę mieszaną?

- łączy zalety wolnego rynku i działań państwa,
- pozwala rozwijać przedsiębiorczość,
- pomaga ograniczać niektóre problemy społeczne,
- zwiększa bezpieczeństwo obywateli.

W praktyce większość współczesnych państw ma gospodarkę mieszaną.

Transformacja gospodarcza to proces przechodzenia z jednego systemu gospodarczego do innego.

W Polsce transformacja rozpoczęła się po zmianach politycznych w 1989 roku i oznaczała przejście od gospodarki centralnie planowanej do gospodarki rynkowej.

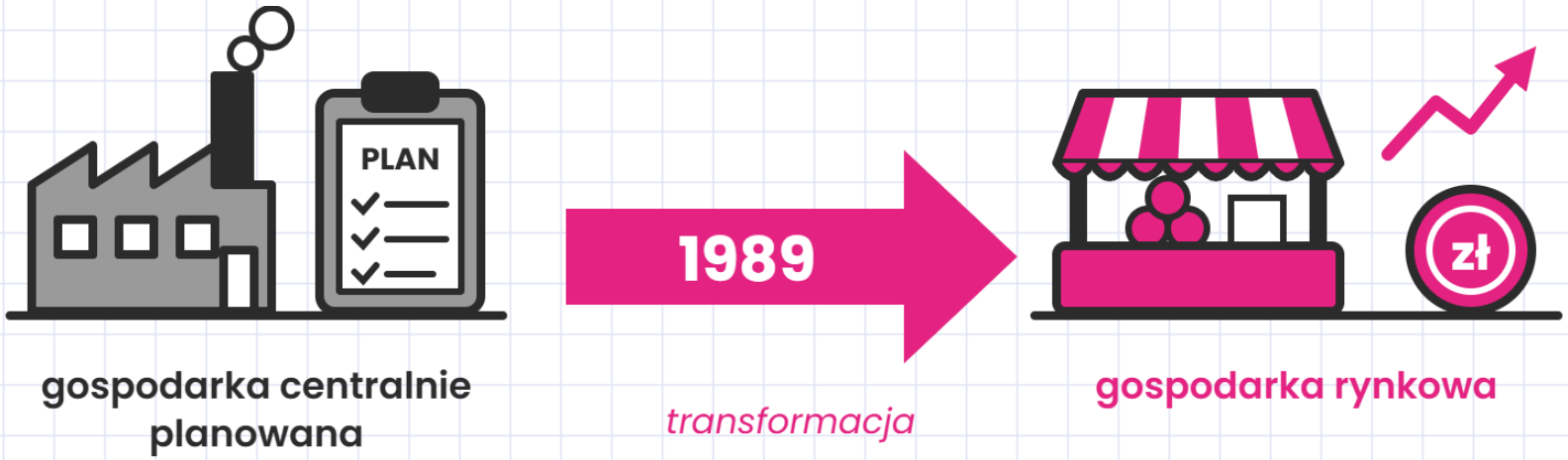

Po II wojnie światowej Polska znalazła się w bloku państw komunistycznych.

Gospodarka była centralnie planowana.

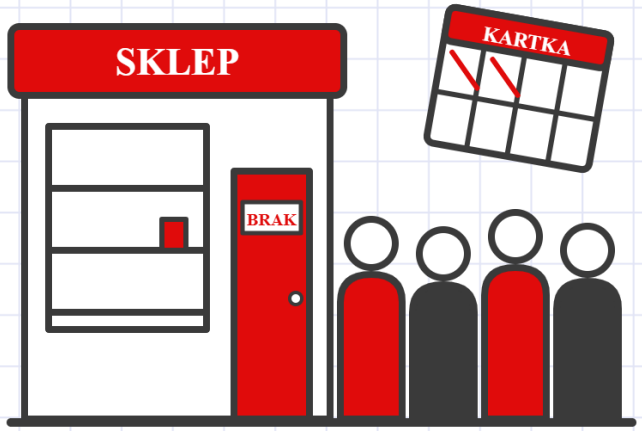

Cechy życia codziennego:

- ✓ większość zakładów pracy należała do państwa,
- ✓ działalność prywatna była ograniczona,
- ✓ w sklepach często brakowało wielu produktów,
- ✓ ludzie stali w długich kolejkach,
- ✓ na część towarów obowiązywały kartki,
- ✓ kontakty gospodarcze z krajami zachodnimi były ograniczone.

W latach 80. narastały problemy:

- rosnące zadłużenie państwa,
- niska efektywność przedsiębiorstw,
- niedobory wielu produktów,
- wysoka inflacja,
- niezadowolenie społeczne.

Plan Balcerowicza

- Po 1989 roku rozpoczęto szybkie reformy gospodarcze przygotowane przez zespół kierowany przez Leszka Balcerowicza.
- Ze względu na tempo zmian reformy te często określa się mianem **„terapii szokowej”**.
- Ich celem było stworzenie gospodarki rynkowej i zahamowanie kryzysu gospodarczego.

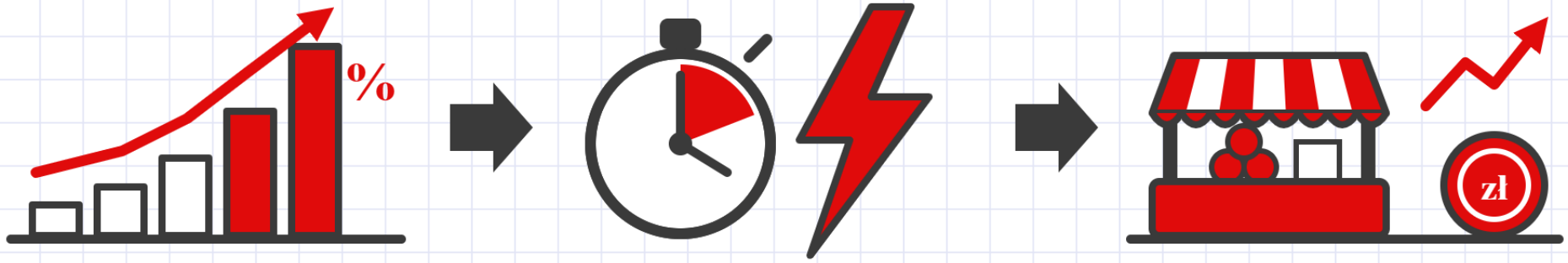

kryzys i inflacja

terapia szokowa

szybkie reformy

gospodarka rynkowa

Plan Balcerowicza

Najważniejsze zmiany wprowadzone podczas reform:

- uwolnienie większości cen,
- ograniczenie inflacji,
- umożliwienie swobodnego zakładania firm,
- stopniowa prywatyzacja części przedsiębiorstw państwowych,
- otwarcie gospodarki na handel zagraniczny.

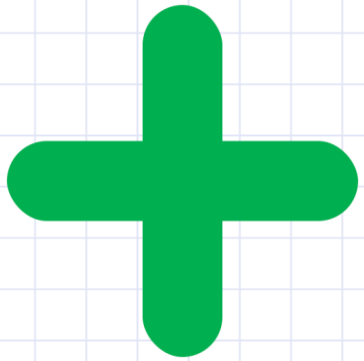

Korzyści

- ✓ zniknęły niedobory towarów,
- ✓ szybko rozwijała się przedsiębiorczość,
- ✓ pojawiły się inwestycje zagraniczne,
- ✓ wzrósł poziom życia wielu Polaków,
- ✓ gospodarka zaczęła się rozwijać szybciej.

Koszty społeczne

- ✓ wzrosło bezrobocie,
- ✓ część zakładów pracy została zamknięta,
- ✓ zwiększyły się różnice majątkowe,
- ✓ wiele osób musiało zmienić zawód lub miejsce pracy.

Karty świadków historii

Przeczytajcie historie przedstawiające doświadczenia różnych osób podczas transformacji gospodarczej w Polsce, a następnie odpowiedzcie na zadane pytania.

Linia opinii

Całkowicie się zgadzam

Zupełnie się nie zgadzam

Transformacja gospodarcza w Polsce przyniosła wszystkim same korzyści.

Wielkie segregowanie wiedzy

Walizka

Zielone kartki

Tu przyklejamy korzyści transformacji. To wszystko, co jest cenne i co chcemy zabrać w przyszłość.

Bagaż Trudności

Czerwone kartki

To koszty społeczne i wyzwania. Rzeczy, które były trudne dla ludzi w czasie wielkich zmian.

Biała Plama

Żółte kartki

Zagadki! To rzeczy, których jeszcze nie wiemy. Pytania, które zadacie dziadkom lub rodzicom.

Dlaczego transformacja gospodarcza budzi emocje do dziś?

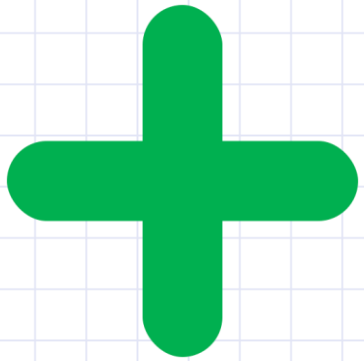

Dla części osób oznaczała:

- ✓nowe możliwości,
- ✓rozwój przedsiębiorczości,
- ✓poprawę poziomu życia.

Dla innych oznaczała:

- ✓utratę pracy,
- ✓konieczność zdobycia nowych kwalifikacji,
- ✓poczucie niepewności.

Podsumowanie

Każde państwo funkcjonuje w określonym systemie gospodarczym.

System gospodarczy odpowiada na pytania: co, jak i dla kogo produkować.

W gospodarce centralnie planowanej najważniejsze decyzje podejmuje państwo.

W gospodarce rynkowej dużą rolę odgrywają konsumenci i przedsiębiorcy.

Po 1989 roku Polska rozpoczęła transformację gospodarczą.

Transformacja przyniosła zarówno korzyści (rozwój przedsiębiorczości), jak i koszty społeczne (bezrobocie).

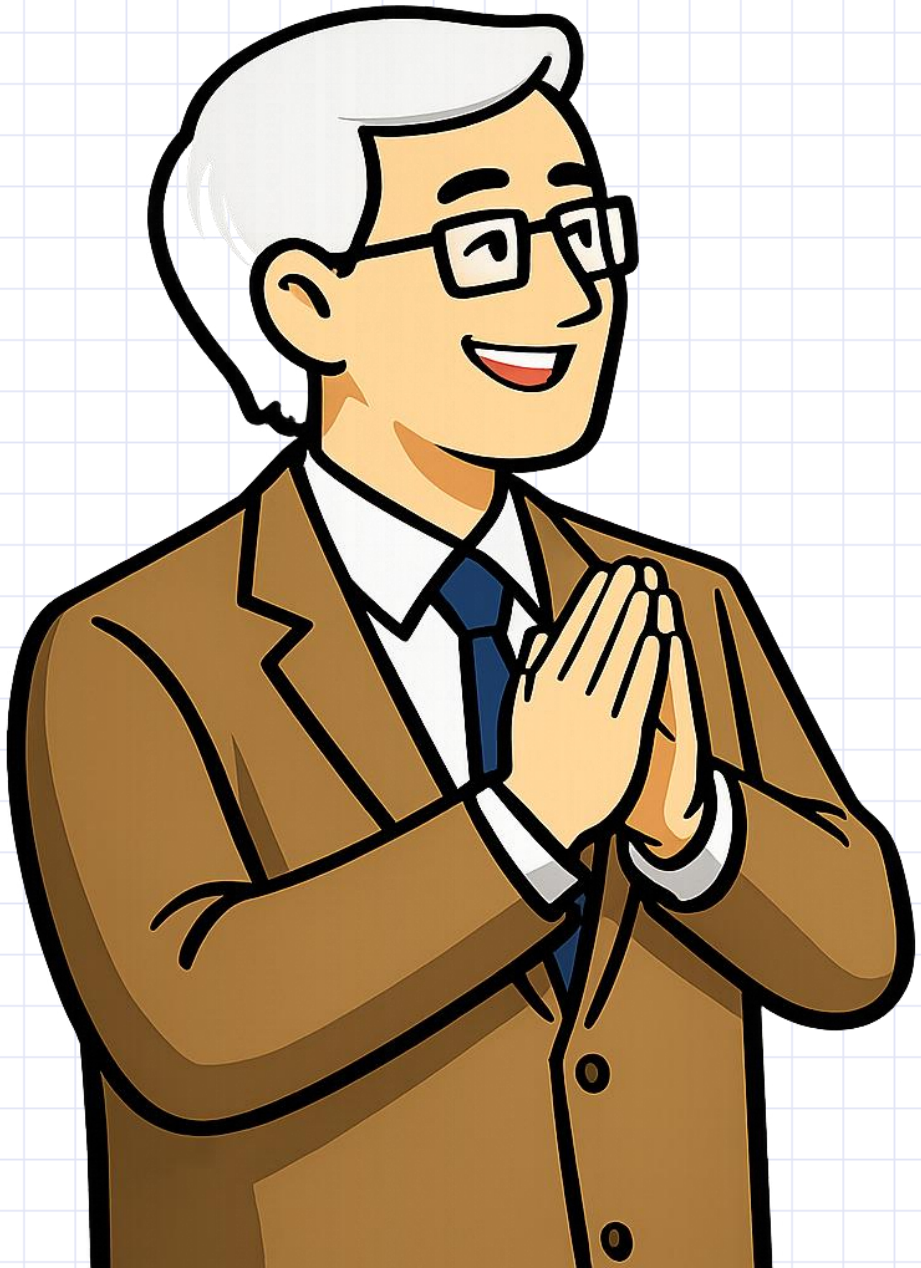

Dziękuję za uwagę!

Ilustracje zawarte w niniejszej prezentacji zostały wygenerowane przy użyciu narzędzi sztucznej inteligencji (AI) i mają charakter poglądowy/ilustracyjny.

Porwani Przez Ekonomię

PorwaniPrzezEkonomie.pl

Zapraszamy do rejestracji w projekcie!

www.PorwaniPrzezEkonomie.pl/rejestracja/

Organizatorzy projektu

WARSZAWSKI INSTYTUT BANKOWOŚCI

Fundacja Warszawski Instytut Bankowości od ponad 30 lat realizuje projekty edukacyjne z zakresu ekonomii, cyberbezpieczeństwa i przedsiębiorczości, docierając do ponad **500 000 odbiorców rocznie**.

Profesor Witold M. Orłowski – ekonomista, profesor nauk ekonomicznych, nauczyciel akademicki i publicysta. Pełni funkcję głównego doradcy ekonomicznego PwC Polska. Były doradca ekonomiczny Prezydenta RP. Autor wielu książek, ponad 100 publikacji o charakterze naukowym oraz współautor 4 raportów Banku Światowego.

Partnerzy projektu

mBank

Partner generalny

pwc

Partner

Kontakt:

Fundacja Warszawski Instytut Bankowości
ul. Kruczkowskiego 8, 00-380 Warszawa
tel. (+48) 723 723 765
ppe@wib.org.pl
www.wib.org.pl